

L'Ernest Lluch articulista

Josep Maria Casasús

Ernest Lluch i Martín (Vilassar de Mar, 1937-Barcelona, 2000) era un catedràtic, un polític, un intel·lectual complet, obert i inquiet, que va excel·lir també en el periodisme d'idees i d'opinió a la premsa, la ràdio i la televisió. Era una personalitat polifacètica i entranable.

He rebut l'encàrrec de presentar una aproximació al vessant d'articulista d'Ernest Lluch, aquell vessant periodístic que es pot analitzar amb més atenció, perquè ens n'han quedat més documents i són més assequibles, fàcils de consultar a les hemeroteques, i també és aquella activitat periodística a la qual ell va dedicar més temps i va exercir durant més anys.

L'articulisme d'Ernest Lluch es caracteritza per tres grans trets.

El primer és el seu estil directe i col·loquial. A Lluch li interessava més la idea, el missatge, que no pas la forma i l'estil. Forçava la sintaxi al servei de les idees. El seu és un estil de valors periodístics, en què preval la passió per explicar coses noves, i per fer-ho amb amenitat. Una amenitat, en el seu cas, marinada per una ironia cordial i un optimisme vital que s'encomanaven.

Aquest és un tret general que travessa tota la seva articulística, des de l'econòmica i la política fins a la cultural, la musical, l'esportiva, la històrica i la humanística, variants temàtiques que conreava amb un encert singular.

El segon tret de l'articulisme d'Ernest Lluch és el seu arrencament tàcit, implícit, natural, amb la gran tradició catalana del que anomenem *periodisme d'orientació*. És un periodisme de servei cívic i ciutadà a gran escala, un periodisme d'opinió que supera les limitacions del periodisme partidista.

Lluch havia enllaçat amb aquesta tradició en els seus anys de col·laboració en els diaris conduïts per Ibáñez Escofet.

Dins d'aquesta tradició amb grans noms com Mañé i Flaquer (al final del segle XIX) i de Gaziel (en els anys de la Segona República), Lluch ha posat un incisiu accent de coratge que, salvant totes les distàncies del temps i de les circumstàncies, recordava la posició decidida i valenta, revulsiva i ètica, conciliadora i alhora crítica, del Joan Maragall de la trilogia d'articles sobre la Setmana Tràgica.

El tercer tret del Lluch articulista és la vocació divulgadora i alhora ordenadora, palesada sobretot en el seu periodisme econòmic.

En aquest aspecte, Lluch recordava alguns plecs de la millor periodística noucentista. Conreava un articulisme d'idees afinades, a la manera de Xènius. Era un articulisme ordenador i sistematitzador d'àmbits del coneixement que sovint es resisteixen a l'exposició ordenada.

En aquest sentit, enllaçava amb la tradició de Joan Crexells, i amb un articulisme en la línia de divulgació responsable a la manera de Joaquim Xirau o de Pau Vila. Feia divulgació econòmica amb un accent humanista.

Em consta que Lluch compartia la idea que el Noucentisme era una Il·lustració catalana tardana. Aquesta era la idea dominant en unes declaracions d'ara fa vint anys, quan va presentar el llibre que vaig publicar amb Xavier Roig sobre teoria dels models de diari. Va dir Lluch en presentar el llibre davant l'auditori: «Aquest llibre vostre és un llibre noucentista perquè tracta de posar ordre a la tipologia dels diaris».

Lluch formava part del Jurat que va premiar aquesta obra, i abans de publicar-la ens va fer arribar unes remarques sobre llacunes i matisos d'apreciació que hi havia observat i que introduïrem en la versió definitiva.

La tasca d'Ernest Lluch com a col·laborador de diaris havia anat, però, més enllà i més a fons de l'acte de lliurar un article. Era també un conseller de directors, prudent i espontani, en l'estil que a Catalunya havia exercit Amadeu Hurtado en els temps de la Generalitat republicana. Un estil, aquest, caracteritzat per prestar aquest servei sempre des de segon terme, però sempre de manera oportuna i clarivident.

Algunes decisions d'orientació en els diaris portaven la seva marca. Als més joves de la Redacció, Lluch ens donava consells com havia fet Antoni Rovira i Virgili en política, com el metge quan dóna receptes: «Us convé llegir aquest article de l'*Expresso*»; «Seguiu aquest tema que ha encetat *Le Monde*»; «Busqueu en aquells arxius i trobareu una explicació clara».

I ens ha deixat a tots donant-nos consells.